

РЕЦЕНЗИЈА

НА УНИВЕРЗИТЕТСКИОТ УЧЕБНИК СО НАСЛОВ „СОВРЕМЕНИ ФИНАНСИИ“ ОД АВТОР ПРОФ. Д-Р МАРИЈА ГОГОВА-САМОНИКОВ, ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ, УНИВЕРЗИТЕТ „ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ“ – ШТИП

Врз основа на одредбите од Статутот и Правилникот за единствените основи за остварување на издавачката дејност на Универзитетот „Гоце Делчев“ – Штип и Одлуката бр. 1202-56/6, донесена на редовна седница на Наставно-научниот совет на Економскиот факултет, одржана на 24.3.2023 год., избрана е Рецензентска комисија во состав:

- д-р Зоран Темелков, вонреден професор на Факултет за туризам и бизнис логистика, Универзитет „Гоце Делчев“ – Штип и

- д-р Стеван Габер, редовен професор на Економски факултет, Универзитет „Гоце Делчев“ – Штип.

Рецензентската комисија е формирана заради изготвување на извештај - рецензија на приложениот ракопис (учебник) со наслов „Современи финансии“ од проф. д-р Марија Гогова-Самоников, наменета за студентите на прв циклус студии на Економски факултет на Универзитетот „Гоце Делчев“ – Штип.

По прегледот на ракописот, Комисијата до Наставно-научниот совет на Економски факултет го поднесува следниов

ИЗВЕШТАЈ

Општи податоци за ракописот: Учебникот „Современи финансии“ од проф. д-р Марија Гогова-Самоников претставува заокружена целина на материјата поврзана со изучување на правците кои се јавуваат во функционирањето на финансискиот систем во современи услови, од неговите традиционални постулати и регулација до начинот на нивното менување и појава на кризи, но и новитети кои се однесуваат на децентрализираното финансиско работење, која студентите ја изучуваат на предметите – Финансиска регулација и Современи финансиски тенденции. Учебникот е наменет за изучување на наставната програма по наведените предмети од страна на студентите од четврта студиска година (седми и осми семестар) на насоката Финансии. Предметот Финансиска регулација се јавува како изборен, со неделен фонд на часови 2+2+2 во седмиот семестар на студиската програма Финансии, додека предметот Современи финансиски тенденции се изучува како изборен предмет со истиот фонд на часови во осми семестар на истата студиска програма.

Податоци за обем на ракописот: Учебникот содржи 320 страници, со повеќе табели, графикони и практични примери, студии на случај и вежби кои им овозможуваат на студентите многу полесно разбирање и совладување на оваа практична проблематика. На крајот на ракописот се сместени релевантните

библиографски единици кои ја третираат проблематиката на финансиите. Трудот е пишуван во А4 формат, со нормален проред, со употреба на фонт Arial и големина на буквите 11. Сметаме дека обемот на трудот и неговата содржина ги задоволуваат критериумите согласно со предвидениот број на часови и одредбите од Правилникот за единствените основи за остварување на издавачката дејност на Универзитет „Гоце Делчев“ – Штип.

Податоци за постоење на сличен или ист наслов: Трудот е креиран врз основа на потребата од создавање на учебно помагало кое од теоретски и практичен аспект ќе им овозможи на студентите осознавање на значењето, местото и улогата на финансиските систем во рамки инкорпориран од економскиот систем преку неговите зачетоци и традиционалност кон сè почестите промени со кои е зафатен и се менува. Посебно значајно е изучувањето на оваа проблематика од страна на студентите на Економски факултет заради осознавање на основните постулати на функционирање на финансискиот систем како една целина; со оглед на фактот што конципирањето и димензиите на финансиите претставуваа доста важен елемент во економскиот систем во целина, а тековно се јавуваат сè почести дебати и дискусии за оправданоста на едни текови во споредба со други. Посебно внимание заслужуваат: причините за постоење и оправданост на финансискиот систем во целина, финансиската регулација и начините на нејзино остварување, причините за нејзиното постоење, финансиските кризи кои ги забележала историјата, потоа современите текови, тенденции и притисоци врз финансискиот систем, нивното функционирање, промените кои се јавуваат и можностите кои тие ги создаваат пред финансиската иднина. Од оваа причина, сметаме дека материјалот обработен во учебникот се одликува со голема теоретска и практична значајност, како за студентите, така и за сите останати субјекти кои имаат интерес во оваа проблематика.

Краток опис на содржината на ракописот: Содржински, трудот е конципиран во 2 посебни делови, кои ги покриваат тематските единици предвидени со наставната програма. Во продолжение следи кратка презентација на одделните тематски единици.

Првото поглавје е посветено на причините за постоењето на регулацијата на финансискиот систем. Станува збор за дел од материјата кој треба да ги даде воведните аспекти на сè она што како регулација на финансии функционира денес. Од таа причина се проучуваат финансиските системи, нивното создавање, тек и развој. Во овој дел се анализирани и причините за постоење на регулација на овие системи, како и нивната оправданост за општествата во целина, моделите на регулирање, начините на регулирање и слично. Опфатени се и аспектите кои укажуваат на последиците од неуспешното и неодговорно финансиско работење. Направен е опфат и на македонскиот финансиски регулаторен систем со сите негови чинители и законодавства за функционирање.

Второто поглавје анализира тековни, современи случувања и трендови на финансиските пазари. Во суштина е надополнување на првото поглавје од причина што проблематиката обработена овде е можеби најголемиот притисок врз финансиската легислатива во периодов. Тука се опфатени видовите инструменти

со кои институциите работат во модерното техничко-технолошко окружување, односно како работат и како е формирана една целина која е економски оправдана. Во овој дел од материјалот се прави компарација на традиционалните со децентрализираните финансии, но се опфатени и новитети кои континуирано се појавуваат и кај двата засебни система. Вметнати се сите позитивни и не негативни, туку предизвикувачки аспекти и фактори кои влијаат на финансискиот пазар, неговото позиционирање и иднина.

На крајот на секое поглавје е дадена листа на теми и прашања, кои студентите можат да ги користат за продлабочување на своите знаења од аспект на практична примена на теоретски обработениот материјал. Станува збор за материјал за вежби кои ќе се обработуваат по реализирањето на предвидените предавања.

На крајот од учебникот се обработени низа студии на случај од секојдневното функционирање или нефункционирање на финансиските системи, со прашања кои кај студентот треба да го поттикнат когнитивното размислување и поврзување на теоретски осознаениот материјал со практичниот аспект на функционирањето на финансиските пазари.

На ваков начин е креиран учебник кој ќе создаде претстава за функционирањето на модерниот финансиски систем, од неговите зачетоци и традиционалност, до тенденциите кои се јавуваат за неговото функционирање во иднина преку оправданоста за функционирањето, законитостите, стратегиите и инструментите за целокупно економски оправдано постоење.

Преку ваквиот начин на обработка на проблематиката на современите финансии сметаме дека е постигната главната цел на авторот – да им помогне на студентите да ја разберат суштината, предметот на обработка и различните форми, модели, слабости, причинители на овој дел од работењето на финансиските системи, и она што е посебно важно, преку илустративните примери содржани во материјалот, да можат практично да ја осознаат историјата, тековноста и сигнификантноста кои таа ги има оставено со своето функционирање во рамки на општествениот систем. Да бидат способни да ги откријат сите пропусти и негативности во работењето на овој систем, кои понатаму би биле предмет на коригирање, а истовремено да ги идентификуваат позитивностите кои треба да се стимулираат.

Согласно со горенаведените констатации, а врз основа на детално анализирање на содржината на ракописот, го даваме следното

МИСЛЕЊЕ

Универзитетскиот учебник „СОВРЕМЕНИ ФИНАНСИИ“ од проф. д-р Марија Гогова-Самоников претставува сеопфатна целина на материјата поврзана со процесот на следење на финансискиот систем, како и сите процеси поврзани со него што се одвиваат во рамки на економските системи. Авторката направила успешна комбинација на теоретскиот и практичен аспект на проблематиката, со цел да ја доближи предметната материја до студентите и да им помогне да научат како

оваа анализа да ја применуваат во практичната работа. Се надеваме дека на овој начин, преку изучување на оваа проблематика, студентите ќе стекнат соодветни знаења кои понатаму ќе можат да ги применат како во изучувањето на останатите предметни дисциплини, така и во нивната понатамошна професионална работа. На останатите заинтересирани лица, кои практично ги применуваат принципите на финансиското работење во секојдневната работа, овој материјал ќе им помогне за полесно разбирање и имплементација на методите и техниките, моделите и формите на процесот на анализа и дизајнирање на финансиските норми во финансиското работење.

Сметаме дека трудот ќе даде придонес во збогатување на материјата која ја обработува и ќе им помогне како на студентите, така и на пошироката стручна јавност во полесно совладување на оваа значајна проблематика. Од оваа причина, препорачуваме истиот да биде објавен.

Врз основа на изнесеното, имаме особена чест на Наставно-научниот совет на Економскиот факултет при Универзитет „Гоце Делчев“ - Штип да му предложиме универзитетскиот учебник со наслов „Современи финансии“ од проф. д-р Марија Гогова-Самоников да го одобри за издавање.

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

Проф. д-р Зоран Темелков, с.р.

Проф. д-р Стеван Габер, с.р.